

HÅG Conventio Wing 9811

Figur 1

Miljøindikatorer

Fra råvareutvinning til HÅGs fabrikkport:

Global oppvarming:	24 kg CO ₂ -ekv.
Energiforbruk:	397 MJ
Andel resirkulerte materialer:	26 %
Garantitid:	10 år

Informasjon om produktet:	Besøks- og konferansestol
Funksjonell enhet:	Sitteløsning, produsert og vedlikeholdt i 15 år.
Analyseomfang:	Denne miljødeklarasjonen omfatter produktets livssyklus fra råvareuttak til ferdig produsert sitteløsning, inkludert bruk og vedlikehold. Bruksfase er representert ved et bruksscenario i Syd-Tyskland. Scenarie for avhending er presentert.
Årstall for studien:	2008
Årstall for data:	Spesifikke data: 2006, Spesifikke databasedata: Sent 90-tall til 2006. (Se figur 5)
Antatt markedsområde:	Europa og U.S.A.
Kontaktperson:	Carl P. Aaser, Tlf: 22 59 59 10, e-post: carl@hag.no

NEPD nr:

122N

Godkjent i tråd med ISO14025, §8.1.4: 25.01.2009

Svein Fossdal

Gyldig til: 25.01.2014

Verifikasjon av data:

Uavhengig verifikasjon av data og annen miljøinformasjon er foretatt av seniorforsker Mie Vold i tråd med ISO14025, §8.1.3.

Deklarasjonen er utarbeidet av:

Siv.ing. Guro Nereng

Østfoldforskning

PCR:

Produktkategorieregler for sitteløsning (Seating, 2005)

PCR godkjent av EPD-stiftelsens Verifikasjonskomité.

Se *Metodiske beslutninger*.

Om EPD:

EPDer fra andre programoperatører enn Næringslivets Stiftelse for Miljødeklarasjoner er nødvendigvis ikke sammenlignbare.

Informasjon om produsent:

HÅG asa

Fridtjof Nansens vei 12

Postboks 5055, Majorstuen

0301 OSLO

Org.nr.: NO-928902749

ISO 14001-sertifisert hos Dovre Sertifisering (NO-S-0000016)

Miljøstyringssystemet inkluderer prosedyrer for innsamling av LCA-data og utvikling av EPD.

Produktspesifikasjon

Tabell 1

	Masse kg/sitteløsning	Andel %	Inkludert i analysen	Andel fra leverandører med sertifisert miljøstyringssystem*	Andel komponenter med miljødeklarasjon*	Systemgrenser (se siste side for mer informasjon)	Farlig innhold
Stål	0,60	9 %				A-G	Stolen møter følgende minimums-utslippskrav i Greenguards avgassings-sertifisering: Formaldehyd: < 0.025 ppm (< 0.03 mg/m ³) (Greenguard certificate).
Aluminium	0,96	15 %				A-G	
Andre metall	0						
PUR	0						
Plast	3,71	56 %				A-G	
PVC	0						
Tekstil	0						
Papp (emballasje)	1,18	18 %				A-G	Innhold av bromerte flammehemmere og tungmetaller har ikke vært mulig å kartlegge. Ved HÅGs produksjon er disse stoffene ikke detektert.
Diverse	0,16	2 %				A-G	
Totalt	6,6	100,0 %	99,8 %	68,7 %	0 %		

* I % av analysert masse, inn til montasjeavdelinga ved HÅG

Ressursforbruk

Materialressurser

Tabell 2

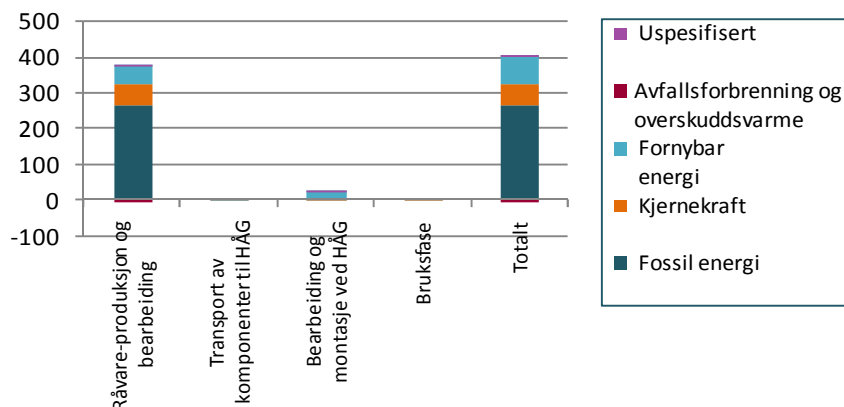
Materialressurser	Enhet	Råvare-produksjon og bearbeiding	Transport av komponenter til HÅG	Bearbeiding og montasje ved HÅG	Bruksfase	Totalt	Kommentarer
Resirkulerte, fornybare ressurser	Resirkulert papir/papp	kg/sitteløsning	0,34			0,34	
	Resirkulert tekstil	kg/sitteløsning					
Nye, fornybare ressurser	Vann	kg/sitteløsning	135		17	137	Inkludert prosess- og kjølevann. Ikke inkludert turbinvann.
	Biomasse som råvare	kg/sitteløsning	0,91	0,00	4,3E-05	10,E-07	0,91
Resirkulerte, ikke fornybare ressurser	Resirkulert stål	kg/sitteløsning	0,324			0,324	
	Resirkulert aluminium	kg/sitteløsning	0,29			0,29	
	Resirkulert kopper	kg/sitteløsning					
	Resirkulert plast	kg/sitteløsning	0,47			-	0,47
Nye, ikke fornybare ressurser	Jern	kg/sitteløsning	0,40	4,4E-05	2,0E-03	3,1E-07	0,40
	Bauxitt	kg/sitteløsning	0,79		6,0E-04		0,79
	Kalkstein	kg/sitteløsning	0,54	14,E-04	6,9E-03	10E-06	0,55
	Mineraler, sand og stein	kg/sitteløsning	19	3,6E-04	2,1E-03	2,5E-06	195
	Kopper (i malm)	kg/sitteløsning	13E-03		2,6E-05		13E-03
	Kull som råvare	kg/sitteløsning	8,0E-04		1,E-03		19E-03
	Olje som råvare	kg/sitteløsning	196		1,E-04		2,0
	Naturgass som råvare	kg/sitteløsning	11		2,5E-06		11
Uspesifisert		kg/sitteløsning				0,36	Vann er ikke med i denne beregningen for at den skal være mer nøyaktig
		%				3,8 %	
Sum		kg/sitteløsning				9,4	Alle ressurser bortsett fra luft og vann

Land areal og vannressurser

Landareal er ikke kartlagt. Oversikt over vannforbruk finnes i Tabell 2.

Energiressurser

Figur 2. Prosentvis fordeling av energibærere, totalt og per stadium.

Tabell 3. Energiforbruk fordelt på energibærer og livsløpsfaser.

Energiressurser	Enhet	Råvare-produksjon og bearbeiding	Transport av komponenter til HÅG	Bearbeiding og montasje ved HÅG	Bruksfase	Avhending	Totalt	Kommentarer
Fossil energi	Kull	MJ/sitteløsning	82	2,2E-03	0,05	3,1E-04	82	Inkludert lignitt
	Olje	MJ/sitteløsning	85	13	0,41	0,022	87	
	Naturgass	MJ/sitteløsning	91	0,009	0,068	6,3E-04	91	
	Torv	MJ/sitteløsning	17	-	3,2E-05	-	17	
	Svovel	MJ/sitteløsning	0,17	10E-10	2,8E-06	7,2E-13	0,17	
Kjernekraft		MJ/sitteløsning	62	2,9E-03	0,026	4,4E-04	62	
Fornybar energi	Biomasse	MJ/sitteløsning	9	15E-04	4,5E-04	10E-06	9	
	Vannkraft	MJ/sitteløsning	42	0,04	26	16E-04	68	
	Vindkraft	MJ/sitteløsning	10	-	3,3E-04	-	10	
	Solenergi	MJ/sitteløsning	2,8E-03	-	4,5E-06	-	2,8E-03	
	Jordvarme	MJ/sitteløsning	0,040	-	-	-	0,040	
Diverse	Avfallsforbrenning og overskuddsvarme	MJ/sitteløsning	-5,9	-	-	-	-5,9	
Uspesifisert		MJ/sitteløsning	18	-	7,8E-03	-	18	Inkludert eventuell bruk av energi med hydrogen som energibærer
Totalt		MJ/sitteløsning	370	14	26	0,023	397	
Totalt, fram til fabrikkport		MJ/sitteløsning			397			

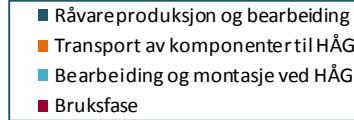
Forbruket er beregnet ut fra NordPool-mixen for el. i de nordiske landene (unntatt hvis virksomhetene kjøper sertifisert fornybar elektrisitet).

Utslipp og miljøpåvirkninger

Miljøpåvirkninger

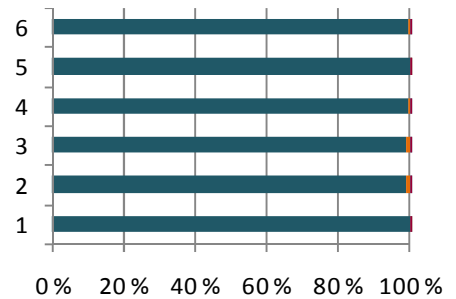
Tabell 4

	Indikator	Enhet	Til fabrikkport	Bruksfase
1	Globalt oppvarmingspotensial, 100 år	kg CO ₂ -ekv/sitteløsning	24,0	1,7E-03
2	Ozonnedbrytingspotensial	kg CFC-11ekv/sitteløsning	3,2E-05	8,2E-10
3	Forsuringspotensial	kg SO ₂ -ekv/sitteløsning	0,10	2,1E-05
4	Foto kjemisk oksidasjonspotensiale	kg eten-ekv/sitteløsning	0,020	2,6E-06
5	Eutrofieringspotensiale	kg fosfat-ekv/sitteløsning	0,013	1,3E-06
6	Tungmetaller, EI 95	kg Pb-ekv/sitteløsning	14E-04	2,1E-08

Prosentvis fordeling per livsløpsfase av miljøpåvirkning

Figur 3

Avfall og største utslipp på vektbasis

Tabell 5

Utslipp		Enhet	Råvareproduksjon og bearbeiding	Transport av komponenter til HÅG	Bearbeiding og montasje ved HÅG	Bruksfase	Avhending	Totalt	Kommentarer
Utslipp til luft	CO ₂ (fossil)	kg/sitteløsning	20	0,10	0,040	1,7E-03	Se avsnitt "Behandling av avfall fra sluttprodukt"	20	
	CH ₄	kg/sitteløsning	0,07	7,7E-06	3,7E-05	1,2E-06		0,07	
	N ₂ O	kg/sitteløsning	1,1E-03	1,1E-03	8,9E-07	3,6E-06		1,1E-03	
	NO _x	kg/sitteløsning	0,044	1,0E-03	2,4E-04	9,7E-06		0,045	
	SO _x	kg/sitteløsning	0,061	4,2E-05	7,0E-05	1,3E-05		0,061	
	VOC	kg/sitteløsning	3,9E-03	2,0E-04	1,9E-05	3,7E-06		0,004	
	CO	kg/sitteløsning	0,10	4,4E-04	6,1E-05	3,4E-06		0,100	
	Dioksin	kg/sitteløsning	8,5E-12	4,6E-17	4,0E-15	3,2E-19		8,5E-12	
Utslipp til vann	Vann til avløp	kg/sitteløsning	6,4	-	1,3	-		7,8	
	KOF	kg/sitteløsning	0,048	0,048	3,2E-07	3,6E-05		0,048	
	Tot-N	kg/sitteløsning	3,4E-04	3,8E-08	3,6E-07	1,4E-08		3,4E-04	
	Tot-P	kg/sitteløsning	2,7E-04	1,6E-09	2,3E-08	1,1E-11		2,7E-04	
	Dioksin	kg/sitteløsning	2,8E-13	-	-	-		2,8E-13	
	Fosfat	kg/sitteløsning	7,3E-04	1,6E-09	7,1E-07	3,9E-10	7,3E-04		
	Nitrat	kg/sitteløsning	6,2E-03	3,9E-08	5,3E-07	1,7E-08	6,2E-03		
Avfall	Avfall til materialgjenvinning	kg/sitteløsning	0,19	-	0,34	-	0,53	Inkludert gjenbruk	
	Avfall til energigjenvinning	kg/sitteløsning	0,10	-	0,25	-	0,35		
	Avfall til forbrenning	kg/sitteløsning	0,009	-	-	-	0,009	Uten energigjenvinning	
	Avfall til deponi	kg/sitteløsning	1,45	-	5,4E-04	-	1,45		
	Spesialavfall	kg/sitteløsning	0,15	5,8E-06	0,061	4,1E-08	0,21	Inkludert radioaktivt avfall og slagg/asker.	
	Annet avfall	kg/sitteløsning	0,18	7,5E-04	2,5E-03	5,2E-06	0,19	Uspesifisert avfall	

Under "Bearbeiding og montasje ved HÅG" ligger også utslipp som er knyttet til produksjon av den energien som brukes i HÅGs produksjon.

Tilleggsinformasjon

Miljødeklarasjonen er utarbeidet på bakgrunn av produktkategorireglene (PCR) for produktkategorien sitteløsninger (2005). Denne deklarasjonen oppfyller de krav som stilles i de relevante produktkategorireglene.

Møbelets levetid er i henhold til PCR satt til 15 år. Møbelet vil normalt ha lengre teknisk levetid enn dette. HÅG gir 10 års garanti mot fabrikkasjonsfeil på alle sitteløsningene for bruk inntil 8 timer pr dag.

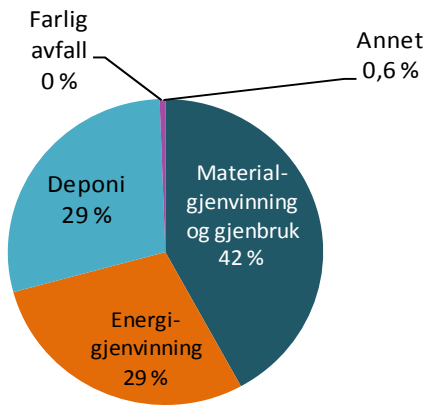
HÅG er opptatt av at miljø skal være en viktig del av virksomheten og har fokus på hele verdikjeden for produktet. HÅG er ISO 14001-sertifisert og EMAS-registrert og har avgassingscertifisert en rekke stoler gjennom sertifiseringorganet Greenguard.

HÅG ønsker å bruke resirkulerte og resirkulerbare materialer i alle sine produkter, og har fokus på valg av materialer og innholdet i disse. HÅG tilstreber å ikke bruke PVC eller krom i sine nye produkter.

HÅG tar gamle kontorstoler, uansett merke, i retur ved kjøp av nye sitteløsninger. "Take back"-systemet skal også sikre at ingen HÅG-stoler havner på deponi.

Stolen er konstruert for lang levetid ved at mekaniske slitasjedeler og trekk enkelt kan skiftes. Etter endt livsløp er det lagt opp til at stolen enkelt skal kunne dekomponeres i rene materialklasser for resirkulering. Alle større plastdeler er merket i henhold til ISO 11469.

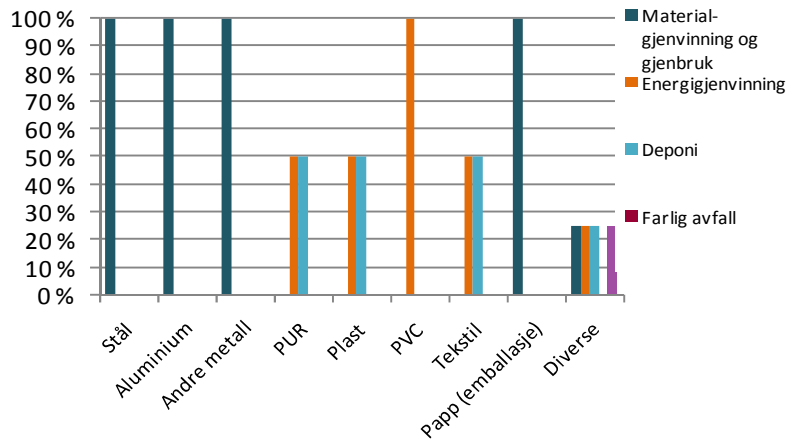
Behandling av avfall fra sluttprodukt

Figur 4: Sannsynlig avfallsbehandling for HÅG Conventio Wing 9811

HÅG har fokus på konstruksjoner som letter demontering og gjenvinning, bl.a. ved å bruke minst mulig lim og innstøping i sine produkter.

Alle plastdeler er merket og kan resirkuleres. Per i dag antas det at plastmateriale går til energi-gjenvinning og deponi. Ingen komponenter kan oppfattes som farlig avfall.

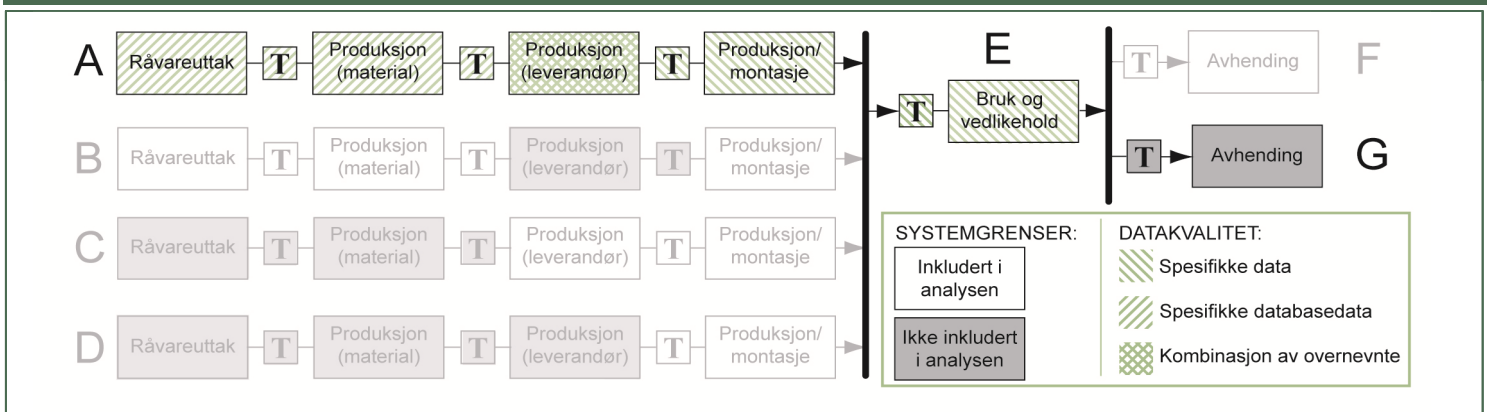

Figur 5: Sannsynlig avfallsbehandling for materialer i en kontorstol

Sitteløsningen har en teknisk levetid som overstiger vedlikeholdstiden i funksjonell enhet (15 år). De fleste stolene blir derfor gjenbrukt av nye eiere. Når sitteløsningen til slutt ender i det norske avfallssystemet, blir konstruksjonen destruert og de ulike materialene blir separert.

Gitt det norske avfallssystemet vil 42% av materialene gå til material-gjenvinning og gjenbruk, mens **andelen resirkulerbare materialer i sitteløsningen er 98%**.

Metodiske beslutninger

Figur 5: Systemgrenser og datakvalitet.

Avvik fra PCR: Infrastruktur

Pga databasevalg er infrastruktur med i data for energi, råvarefremstilling og transporter til sjø og på bane.

Allokeringsregler:

- Ved bruk av jomfruelige materialer er utslipp og energibruk knyttet til utvinning og produksjonsprosesser inkludert.
- Der resirkulerte materialer er brukt i produktet er utslipp og energibruk knyttet til resirkuleringsprosessen inkludert.
- Utslipp fra forbrenning er allokert til det produksystemet som utnytter energien.
- Utslipp fra forbrenning av avfall uten energigjenvinning er allokert til det produksystemet der avfallet oppstår.
- Ved fler-output-prosesser hos underleverandørene er allokering basert på massebalanse da dette har vært konsekvent lettest å oppdrive fra underleverandører.

Energi:

- Alle utslipp og forbruk av ressurser knyttet til produksjon av energibærere som inngår i analysen er inkludert. Det er brukt litteratordata for dette.
- Forbruket er beregnet ut fra Nordpoolmixen for elektrisiteten i de nordiske landene, med unntak for de bedriftene som kjøper sertifisert fornybar elektrisitet.

Systemgrenser:

Se figur 5 og tabell 1. Transport oppstrøms er inkludert i "Produksjon (material)".

Bruksfasen:

Bruksfase er representert ved et bruksscenarie i Syd-Tyskland. Inkludert er transport til kunde, støvsuging av tekstiler annenhvert år og tekstilutskifting én gang i løpet av vedlikeholdstiden. Vask av tre, metall og plast er ikke inkludert. PCRen gir ikke detaljerte retningslinjer for hva som skal inkluderes i bruksfasen. Antagelser er gjort med bakgrunn i erfaringer fra kontorbedrifter.

Referanser

Greenguard-sertifikat 973-3:

<http://www.greenguard.org/DesktopModules/GGCertificationPrint.aspx?productid=4559>

The Norwegian EPD Foundation (2005): *Product-Category Rules (PCR) for preparing an Environmental Product Declaration (EPD) for product group Seating*

ISO 14040:2006, *Miljøstyring - Livsløpsvurdering - Prinsipper og rammeverk*

ISO 14044:2006 *Miljøstyring - Livsløpsvurdering - Krav og retningslinjer.*

ISO 14025:2006, *Miljømerker og deklarasjoner - Miljødeklarasjoner type III - Prinsipper og prosedyrer.*

Nereng, G og Modahl, I. S (2008): Østfoldforskning-rapport, OR 18.08:

"Bakgrunnsdata for miljødeklarasjon (EPD) av sitteløsningene HÅG Conventio Wing 9811 og HÅG Sideways 9832"